

Skryté poklady mesta

BUDAPEŠŤ

mapa

AKTIVITY A ZÁBAVA

1. Múzeum pinballu
2. Jaskyňa Jánosa Molnára
3. Loď A38
4. Pádlovanie v stoji na Dunaji
5. Sedačková lanovka Zugliget
6. Detská železnica
7. Trh Ecseri

NÁBOŽENSKÉ PAMIATKY

8. Synagóga na Ulici Lea Frankela
9. Hrobka Gúla Babu
10. Jaskynný kostol (Sziklatemplom)

ULICE A NÁMESTIA

11. Ulica Gúla Babu
12. Námestie Adama Clarka
13. Palácová štvrť
14. Ulica Nagymező
15. Umenie na mestských požiarnych múroch

AKTIVITY A ZÁBAVA

NÁBOŽENSKÉ PAMIATKY

ULICE A NÁMESTIA

PARKY A ZÁHRADY

KULINÁRSKA KULTÚRA A NÁPOJE

KULTÚRA

PARKY A ZÁHRADY

16. Botanická záhrada
17. Károlyiovská záhrada
18. Záhrada filozofov
19. Japonská záhrada

KULINÁRSKA KULTÚRA A NÁPOJE

20. Centrálna tržnica (Tržnica na ulici Hold)
21. Pouličné občerstvenie Karaván
22. Múzeum líkeru Unicum
23. Múzeum pálinky s ochutnávkou a predajom

KULTÚRA

24. Skalná nemocnica (Sziklakórház)
25. Ukryté budapeštianske miniatúrne sošky
26. Busta Bélu Lugosiho na hrade Vajdahunyad
27. Múzeum Kiscelli
28. Kolodkove pivovarnícke sošky
29. Socha kronikára Anonyma
30. Múzeum známok

Podrobnosti na druhej strane

SKRYTÉ POKLADY BUDAPEŠŤI

Skúste zísť z vychodených ciest, trochu sa vzdialiť od typických turistických atrakcií a vydajte sa spoznávať menej známe časti mesta. Objavíte v nich skryté poklady, o ktorých vedia len dlhoroční obyvatelia.

Menej rušné chodníčky vás zavedú na miesta, kde na vás čakajú ukryté záhrady, stopy stáročnej histórie a pravá peštianska atmosféra. V romantickej Palácovej štvrti (Palotanegyed) objavíte tajné zákutia, kde si miestni radi dávajú rande. Alebo sa vydajte do vždy rušnej multikultúrnej štvrte s terasami a nádvoriami s pouličným občerstvením, kde nájdete všetko potrebné na to, aby ste s pohárom vínného streku v ruke mohli nechať za sebou hluk okolitého sveta. Zbierajte zážitky: čakajú vás tu miniatúrne sošky, skalná nemocnica, múzeum pinballu, pamiatky z tureckých čias, trh s tradičným maďarským jedlom a úchvatné výhľady.

Spoznajte toto moderné mesto, ktoré má mnoho tvárí, ale dodnes je verné svojim tradíciám a histórii. Mapu už máte v rukách, teraz stačí ísť po vyznačenej trase a nechať sa unášať prúdom.

AKTIVITY A ZÁBAVA

1. MÚZEUM PINBALLU

Budapešť má vlastné múzeum pinballu, kde si môžete zahrať na všetkých 130 hracích automatoch, pričom najstarší z nich pochádza až z roku 1871. Automaty sú zoradené podľa výrobcu a súčasne chronologicky. Začať môžete v centrálnej miestnosti, kde nájdete predchodcu pinballu z roku 1871 (ktorý v podstate vyzerá ako drevená doska), niekoľko špeciálnych drevených kúskov z roku 1932 a prvý pinballový automat v Maďarsku s páčkami na bokoch, ktorý bol vyrobený v roku 1947. Tu sa dozviete, že flipper a pinball nie je to isté. Slovom „pinball“ sa pôvodne označovala hra s loptičkou pohybujúcou sa po zvislej hracej ploche s výstupkami, ktoré sťažovali jej pohyb. Hra, ktorá sa dnes v mnohých krajinách nazýva „flipper“, vznikla v roku 1940 so zapečatenými takzvaných flipperov – plastových páčok, ktorými sa usmerňuje pohyb loptičky. Tak sa z pôvodnej hry, založenej výlučne na šťastí, stala stálica arkádových herní.

Adresa: 1137 Budapest, Radnóti Miklós utca 18.

Webová stránka: flippermuseum.hu

2. JASKYŇA JÁNOSA MOLNÁRA

Jaskyňa Jánosa Molnára je zaplavený termokrasový jaskynný systém v budínskej štvrti Rózsadomb. Jeho najhlbšia časť dosahuje 100-metrovú hĺbku a časť, ktorá sú v súčasnosti preskúmané, majú celkovú dĺžku 5,5 kilometra.

Adresa: 1023 Budapest, Frankel Leó út 48.

Webová stránka: mjcave.hu

3. LOĎ A38

Toto legendárne kultúrne centrum s piatimi samostatnými časťami, úchvatným výhľadom, vynikajúcim ozvučením, pestrou paletou miestnych návštevníkov a úžasne bohatým koncertným programom často ponúka priame prenosy či záznamy z vystúpení. Kultúro-zábavné centrum A38 dnes ponúka medzinárodný program, reštauráciu, bar, koncertnú halu, vonkajšie terasy a salón – to všetko na palube lode, ktorá je jedným z najúžasnejších kultúrnych podnikov v Budapešti. Je symbolom budapeštianskeho nočného života, úžasnou atrakciou na Dunaji, ktorú si nemožno nechať ujsť, a jedným z najvychytenejších nočných klubov v Európe.

Adresa: 1117 Budapest, Petőfi híd (Petőfiho most), Budín

Webová stránka: a38.hu

4. PÁDLOVANIE V STOJI NA DUNAJI

Pádlovanie v stoji, tiež známe ako paddleboarding, sa v Maďarsku teší vlne popularity, a to na riekach aj na jazere Balaton. V Budapešti sa môžete prihlásiť na organizovaný pádlovací výlet, či už ráno, alebo pri západe slnka, a vyskúšať si na doske dokonca aj cvičenie jogy.

Adresa: 1039 Budapest, Kossuth Lajos üdülőpart 81.

Webová stránka: suphungary.com

5. SEDAČKOVÁ LANOVKA ZUGLIGET

Sedačková lanovka Zugliget (Libegő) je zábavným alternatívnym spôsobom prepravy v oblasti Budínskych vrchov. Prepravuje pasažierov zo štvrtie Zugliget k ceste vedúcej na Alžbetinu rozhľadňu (Erzsébet-kilátó) a naspäť. Pokojná jazda pozdĺž jednej strany Jánskeho vrchu (János-hegy) trvá približne 15 minút a ponúka panoramatické výhľady na okolie Budína.

Adresa: 1121 Budapest, Zugligeti út 97.

Webová stránka: bkvh.hu

6. DETSKÁ ŽELEZNICA

Detská železnica je jednou z najunikátnejších atrakcií Budapešti. Rovnako ako mnohé iné historické železnice má predajne cestovných lístkov, dieselové rušne, návestidlá, výhybky a cestovný poriadok. Na rozdiel od iných železníc ju však riadia deti. Jej dráha vedie cez Budínske vrchy zo štvrtie Széchenyi-hegy do štvrtie Hűvösvölgy, križuje sa s dráhou ozubnicovej železnice, stojí na kopci Normafa a tiež na Jánskom vrchu, najvyššom bode Budapešti.

Adresa: 1026 Budapest, Hűvösvölgyi út 205.

Webová stránka: gyermekvasut.hu

7. TRH ECSERI

Najväčšia budapeštianska studnica pokladov v podobe vintage či retro artefaktov a vecí z druhej ruky je trh Ecseri, ktorý sa rozkladá na rozľahlom priestore v južnej Pešti. Predajcovia sa zameriavajú na určité oblasti – ponúkajú maľby, nábytok, knihy alebo oblečenie –, ale pre návštevníka je najväčším potešením prehliadať sa v množstve predmetov, ktoré samy osebe odrážajú dejiny tunajšej spoločnosti.

Adresa: 1194 Budapest, Nagykovácsi út 156.

Webová stránka: ecseri.hu

NÁBOŽENSKÉ PAMIATKY

8. SYNAGÓGA NA ULICI LEA FRANKELA

Táto neologická synagóga stojí v centre diania miestnej židovskej komunity. Cirkevné zhromaždenia a modlitby sa tu riadia podobnými predpismi ako v konzervatívnom (Masorti) judaizme, ale nie sú egalitárske. Muži a ženy sedia oddelene, ale bez mechice, teda oddeľovacieho paravánu. Bohoslužby sa vedú podľa aškenázskeho obradu. Synagógu postavili v roku 1888. V roku 1920 vyrástol okolo nej bytový dom, aby ju chránil a slúžil komunite aj ako útočisko. Počas druhej svetovej vojny sa synagóga používala ako stajňa a miestnych obyvateľov bud zabili, alebo deportovali. Dnes patrí židovskej komunite len jeden byt a v ostatnej časti budovy bývajú nežidovskí obyvatelia. Na nádvorí je pamätník s menami židovských rodín, ktoré z domu deportovali v roku 1944.

Adresa: 1023 Budapest, Frankel Leó út 49.

Webová stránka: frankel.hu

9. HROBKA GÜLA BABU

Hrobka Güla Babu je obkolesená krásnymi záhradami, ktoré boli nedávno zre-novované a opätovne otvorené. Táto dominanta záhrad prejavuje úctu Gülovi Babovi, básnikovi a filozofovi osmanské ery, ktorý umrel krátko po tureckom dobytí Budína. Od jeho sochy sa návštevníkom naskytá panoramatický výhľad až k Dunaju. Renováciou prešli aj chodníky, ktoré hore k pamiatke vedú od budínskej strany Margitinho mosta.

Adresa: 1023 Budapest, Mecset utca 14.

Webová stránka: gulbabaalapitvany.hu

10. JASKYNNÝ KOSTOL (SZIKLATEMPLOM)

Tento kostol dokazuje, že je možné zasadiť náboženstvo do kameňa. Je vytesaný do skalnatého útesu južného svahu vrchu Gellért, na druhej strane Mosta slobody a neďaleko od slávneho hotela a kúpeľov Gellért. Jaskynný kostol, ktorý ako jaskynná svätýňa slúži už od roku 1926, prejavuje svoju vieru iným, veľkolepším spôsobom než iné kostoly.

Adresa: 1118 Budapest, Szent Gellért rkp. 1.

Webová stránka: sziklatemplom.hu

ULICE A NÁMESTIA

11. ULICA GÜLA BABU

Táto malebná budínska ulička je unikátna. Žiadna iná ulica v blízkosti centra nie je taká romantická. Najlepší spôsob, ako ju spoznať, je prejsť sa pozdĺž Mecset utca („Mešitová ulica“) až po Túrbe tér (z turečtiny „Námestie hrobky“), kde si môžete pozrieť turecké mauzóleum zo 16. storočia a ružovú záhradu, ktorá ho obklopuje – ideálne miesto na romantické stretnutie. Výhľad je očarujúci, ale skutočné rozochvenie vás čaká až po preskúmaní tejto strmej stredovekej uličky. Na Ulici Güla Babu sa nepredáva žiadne občerstvenie, zabalte si preto vlastné. V blízkosti sa nachádza aj lákavý Margitin ostrov: ak vám to čas dovolí, je skvelým miestom na ďalšiu prechádzku.

Adresa: 1023 Budapest, Gül Baba utca

12. NÁMESTIE ADAMA CLARKA

Je pomenované po škótskom stavebnom inžinierovi, ktorý postavil nielen Retazový most, ale aj tunel na druhej strane tohto kruhového objazdu. Námestie Adama Clarka sa považuje za absolútny stred Budapešti. Všetky vzdialenosti od Budapešti sa merajú práve z tohto miesta, preto je dôležitým prvkom na námestí aj kameň označujúci nulý kilometer. Leží priamo pri východiskovej stanici pozemnej lanovky, ktorá pasažierov v priebehu niekoľkých minút vyvezie na Budínsky hrad.

Adresa: 1011 Budapest, Clark Ádám tér

13. PALÁCOVÁ ŠTVRŤ

Za Národným múzeom je schovaná Palácová štvrť, elegantná brána do pestrého VIII. obvodu. Tu mali šľachtici svoje krátkodobé obydliá v hlavnom meste – vyzdobené vily, v ktorých mohli bývať počas obchodných ciest pred tým, ako sa vydali na spíatočnú cestu do svojich usadlostí na vidieku. Dnes sú v nich luxusné byty a v niektorých prípadoch butikové hotely. V jednom z nich, bývalom dome dynastie Wenckheimovcov, dnes sídli knižnica Ervina Szabóa.

Adresa: 1088 Budapest

14. ULICA NAGYMEZŐ

Centrom diania v budapeštianskej divadelnej štvrti je ulica Nagymező. Hovorí sa jej aj budapeštiansky Broadway – na jednej strane chodníka sú odľadené stopy najslávnejších maďarských hercov. Z miestnych uznávaných inštitúcií treba spomenúť Operetné divadlo, ktoré sa zameriava na túto ľahšiu, humornú formu opery. Budova z roku 1894 je krásnym dielom viedenských architektov Fellnera a Helmera.

Adresa: 1065 Budapest, Nagymező utca

15. UMENIE NA MESTSKÝCH POŽIARNÝCH MÚROCH

Budapešť je mesto plné krásnych, ale schátraných stavieb. Pri ich zbúraní pritom často zaniknú aj ich požiarne múry. Miestni aj medzinárodní umelci a skupiny sa však chopili šance vyzdobit ich, a tak sa tieto múry premenili na mestské plátna pokryté farebnými nástennými maľbami a umeleckými grafitmi.

Webová stránka: szinesvaros.hu, neopaint.hu

PARKY A ZÁHRADY

16. BOTANICKÁ ZÁHRADA

V srdci VIII. obvodu sa ukrýva skutočný poklad Budapešti – Fűvészkert, teda botanická záhrada Eötvösovej univerzity. V tejto skvostnej záhrade sa konajú prehliadky kaktusov, dni orchideí či botanické kluby. Okrem toho tu rastú obrovské lekná, ktoré dokážu uniesť aj hmotnosť dospeléj ženy. Príbeh záhrady Fűvészkert siaha až do 18. storočia – v čase najväčšieho rozkvetu sa v nej pestovalo vyše 12 000 rastlinných druhov. Okrem toho bola dôležitým dejiskom v slávnom románe *Chlapci z Pavlovskej ulice* od maďarského autora Ferenc Molnára.

Adresa: 1083 Budapest, Illés utca 25.

Webová stránka: fuvesz kert.org

17. KÁROLYIOVSKÁ ZÁHRADA

Károlyi-kert je najstaršia záhrada v Budapešti. Pôvodne patrila rodine Károlyiovcov, ale v súčasnosti je to oplotená verejná záhrada vo francúzskom štýle. Je známa vďaka nádherným rastlinám a kvetinám, romantickým chodníkom a uvoľnenej atmosfére. Je ideálnym miestom na oddych po práci, pričom hneď za rohom si môžete dopriať aj drink.

Adresa: 1053 Budapest, Károlyi Kert

18. ZÁHRADA FILOZOFOV

Uprostred zelene na vrchu Gellért nad Alžbetiným mostom sa ukrýva Záhrada filozofov, v ktorej nájdete skupinu sôch mysliteľov a náboženských osobností. Ako oznamuje nápis na základnom kameni súsošia, stretli sa tu Ježiš Kristus, Budha a Gándhi, aby „si navzájom lepšie porozumeli“.

Adresa: 1016 Budapest, Filozófusok Kertje

19. JAPONSKÁ ZÁHRADA

Táto exotická atrakcia v štvrti Zugló vznikla pred takmer storočím, pričom jej vyhotovenie bolo také autentické, že si vyslúžila uznanie aj od syna japonského cisára, ktorý ju v roku 1931 navštívil počas svojich medových týždňov. V roku 2020 bola zre-novovaná a znovu otvorená. V miestnej japonskej čajovni sa konávajú slávnosti a v záhrade sa nachádza aj pekné jazero, ktoré je kráľovstvom spokojne plávajúcich mandarínkových kačíc.

Adresa: 1149 Budapest, Kövér Lajos utca 1.

Webová stránka: vmszki.hu

KULINÁRSKA KULTÚRA A NÁPOJE

20. CENTRÁLNA TRŽNICA (TRŽNICA NA ULICI HOLD)

Centrálna tržnica je miesto plné pestrej gastronómie, ktoré prináša tradičnú atmosféru vidieckeho trhu priamo do srdca mesta. Moderná budova tržnice – postavená na základe projektu známeho architekta z habsburských čias Győző Cziglera – je rozdelená na dva veľké farmárske trhy, ktoré stoja za návštevou vďaka svojej ponuke čerstvého ovocia a zeleniny, hovädzieho mäsa z maďarského stepného dobytky, bravčového z mangelice, ako aj pouličného občerstvenia.

Adresa: 1054 Budapest, Hold utca 13.

Webová stránka: belvarospiac.hu

21. POULIČNÉ OBČERSTVENIE KARAVÁN

Karaván sa nachádza v blízkosti najznámejšieho budapeštianskeho ruin baru Szimpla, vďaka čomu poskytuje ďalší dôvod na objavovanie Kazinczyho ulice, ústrednej časti tejto štvrte, ktorá oplýva nočným životom. Je to v podstate otvorené nádvorie s množstvom pojazdných stánkov a kioskov, kde sa pripravujú vábivé lahôdky, ktoré si návštevníci môžu vychutnať postojácky alebo si s nimi sadnúť na jednu z lavičiek v zadnej časti priestorov. Na výber sú jedlá z oázy syrov Paneer, štvavnaté hamburgery od Zing, vegánske jedlá z Las Vegan's, ako aj medzinárodná kuchyňa, napríklad talianska vo Vespa Rossa alebo mexická v MexKitchen.

Adresa: 1075 Budapest, Kazinczy utca 18.

Facebook: facebook.com/streetfoodkaravan

22. MÚZEUM LIKÉRU UNICUM

Vo fabrike, kde sa mieša slávny maďarský tmavý aperitív, sa môžu návštevníci zoznámiť s históriou tohto ikonického nápoja. Podrobnosti tajnej receptúry vám síce neprezradia, ale je fascinujúce poprezeráť si tisíce fľaš, obdivovať nápadité reklamné kampane a na konci prehliadky si užiť malú ochutnávku.

Adresa: 1095 Budapest, Dandár utca 1.

Webová stránka: unicumhaz.hu

23. MÚZEUM PÁLINKY S OCHUTNÁVKOU A PREDAJOM

Pálinka je uznávaným maďarským destilátom, ktorý má v národnej gastronómii a kultúre osobitné miesto. No len niektorí Maďari skutočne rozumejú jej osobitým kvalitám a špeciálnej hodnote. Zakladatelia Múzea pálinky, ktoré bolo nedávno otvorené v budapeštianskej party štvrti, sa snažia zmeniť vnímanie tohto národného elixíru a dať turistom možnosť vychutnať si ho vo vybranom prostredí.

Adresa: 1061 Budapest, Király utca 20.

Webová stránka: palinkaexperience.com

KULTÚRA

24. SKALNÁ NEMOCNICA (SZIKLAKÓRHÁZ)

Táto jaskyňa pod Budínskym hradom slúžila počas druhej svetovej vojny a Maďarského povstania v roku 1956 ako nemocnica. Počas studenej vojny bola neskôr prestavaná na jadrový bunker. Nachádzajú sa v nej voskové figuríny a pôvodný nábytok i vybavenie, ktoré návštevníkom poskytujú presný obraz toho, ako toto fascinujúce miesto vyzeralo vo vojnových časoch.

Adresa: 1012 Budapest, Lovas út 4/c.

Webová stránka: sziklakorhaz.eu

25. UKRYTÉ BUDAPEŠŤIANSKE MINIATÚRNE SOŠKY

Miniatúrne sošky od Mychajla Kolodka zožnú úspech, kdekoľvek sa v Budapešti objavia – Instagram je plný príspevkov od nadšených návštevníkov, ktorí sa pri potulkách hlavným mestom Maďarska stretnú s týmito jedinečnými inštaláciami.

Webová stránka: kolodkoart.com

Facebook: facebook.com/misha.kolodka

26. BUSTA BÉLU LUGOSIHO NA HRADE VAJDAHUNYAD

Nemecký umelec Hartmut Zech vytvoril v roku 2003 bustu legendárnej maďarskej filmovej hviezdy Bélu Lugosiho, V júli toho roku si s priateľmi urobil výlet do Budapešti a vzal ju so sebou s myšlienkou, že tam pre ňu nájde vhodné miesto. V mestskom parku si všimol prázdny výklenok na nároží hradu Vajdahunyd. Neskôr v noci sa vrátil a s pomocou svojich priateľov nainštaloval sochu na rímsu vo výške približne troch metrov.

Adresa: 1146 Budapest, Vajdahunyd sétány

27. MÚZEUM KISCELLI

Múzeum Kiscelli v štvrti Óbuda je skutočne jedným zo skrytých pokladov Budapešti. Sídlí v krásnej barokovej budove niekdajšieho kláštora, ktorá je vďaka nemu plná fascinujúcich pokladov od výmyslu sveta. Pre tých, ktorí sa zaujímajú o mestskú históriu, je dostatočným dôvodom na návštevu už len zbierka očarujúcich vývesných štítov, ktoré kedysi zdobili obchody. Okrem toho zaujme aj rekonštrukciu lekárne U zlatého leva z roku 1794, ktorá obsahuje aj niekoľko pôvodných prvkov.

Adresa: 1037 Budapest, Kiscelli utca 108.

Webová stránka: kiscellimuseum.hu

28. KOLODKOVE PIVOVARNÍCKE SOŠKY

V roku 2020 sa v starobylom pivovare Dreher v mestskom obvode Kőbánya objavili dve miniatúrne sošky Mychajla Kolodka, zobrazujúce dejiny a tradície tejto inštitúcie. Pred fabrikou hrdo stojí soška Antala Drehera staršieho, ktorý pivovar v roku 1854 založil, vyobrazeného v elegantnej veste a s palicou v ruke. Neďaleko od neho je figúrka zobrazujúca dva statné ťažné kone, ako ťahajú voz naložený sudmi piva. Kolodko v tejto soške zachytil scénu, ktorá bola bežná pred pol druhu storočím.

Adresa: 1106 Budapest, Dreher Antal utca 3.

29. SOCHA KRONIKÁRA ANONYMA

Táto zvláštna postava s kapucňou a dlhým perom v ruke sedí v mestskom parku na nádvorí hradu Vajdahunyd. Zobrazená osoba je skutočne anonymná, ale považuje sa za neznámeho kronikára, ktorý pôsobil na dvore kráľa Bela III. v 12. storočí. Legenda hovorí, že nádejní spisovatelia sa majú dotknúť konca pera, aby získali inšpiráciu.

Adresa: 1146 Budapest, Városliget

30. MÚZEUM ZNÁMOK

Toto skromné múzeum so špecifickým zameraním v sebe nielenže ukrýva jednu z najvyberanejších zbierok známok v celom regióne, ale poskytuje aj vlastný pohľad na históriu Maďarska. Sú v ňom osobitné časti venované Uhorskej revolúcii z roku 1848 či podobe poštovej služby za vlády habsburskej cisárovné Marie Terézie v 18. storočí. Známkysú uložené v zasúvacích priehradkách a pochádzajú z celého sveta, počnúc britskou Penny Black z roku 1840.

Adresa: 1074 Budapest, Hársfa utca 47.

Webová stránka: belyegmuzeum.hu